

VILDSVINSJAKT

– faktablad för jägare

Jord- och skogsbruks-
ministeriet

FINLANDS
JÄGARFÖRBUND

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

SML Kymen piiri ry.

Vildsvin är flockdjur

Vildsvinet är ett socialt flockdjur. En typisk flock består av en ledarsugga (matriark), några yngre närbesläktade hondjur samt deras kultingar som är yngre än ett år.

Hangrisar drivs bort från flocken innan de fyller ett år. Dessa unga djur lever därefter ensamma eller i små grupper av ungdjur. Äldre galtar lever i regel ensamma, förutom under brunsttiden.

Effektiv fortplantning

Vildsvin fortplantar sig effektivt. Tillgången på föda är den viktigaste faktorn som reglerar reproduktionen.

- Brunsttiden infaller vanligtvis i december, men varierar något.
- Dräktighetstiden är 113–140 dygn.
- Kulningarna föds vanligen mellan mars och maj.
- Kullens genomsnittliga storlek är 4–6 kultingar, men kan vara så stor som 10–12 kultingar.
- Honan blir könsmogen vid 8–24 månaders ålder.
- Kan få en griskull per år.

Allätare

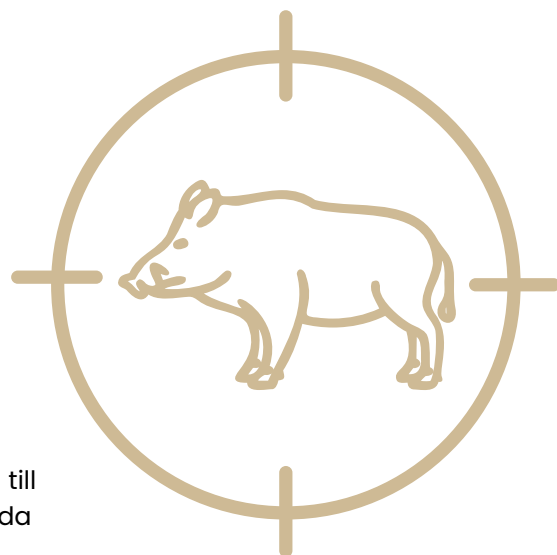
Vildsvinet är allätare. Födan består av olika växtdelar, odlade grödor, bär, svampar, ryggradslösa djur, små däggdjur, fågelägg, reptiler, groddjur och as. Vildsvin kan även äta artfränder som kadaver.

Jakt på vildsvin

Jakt är tillåten året runt utan särskilt jakttillstånd, men sugga med kultringar är fredad mellan 1 mars och 31 juli.

Alla kön och åldersklasser får jagas, men det rekommenderas att flockens ledarsugga inte skjuts. Om ledarsuggan fälls kan det leda till att de övriga suggorna i flocken får fler kultringar, vilket kan påskynda tillväxten av vildsvinsstammen.

Jägare som jagar vildsvin måste ha giltigt jaktkort och jakträtt inom området. Fällningsanmälan ska göras i tjänsten Oma riista inom sju dygn efter att djuret fällts. Användning av mörkersikte och artificiellt ljus vid jakt är tillåten utan särskilt undantagstillstånd.

Tillåtna vapen

Hagelgevär med slug/
brenneke.

Räfflat kulgevär med laglig
patron för älgjakt

- Blyprojektil minst 9 gram: anslagsenergi på minst 2 700 joule på 100 meters avstånd.
- Blyprojektil minst 10 gram: anslagsenergi på minst 2 000 joule på 100 meters avstånd.
- Blyfri projektil minst 7,5 gram: anslagsenergi på minst 1 900 joule på 100 meters avstånd.
- Bland vanliga kalibrar är den minsta tillåtna 6,5 × 55 SE.
- Expanderande kula ska användas.

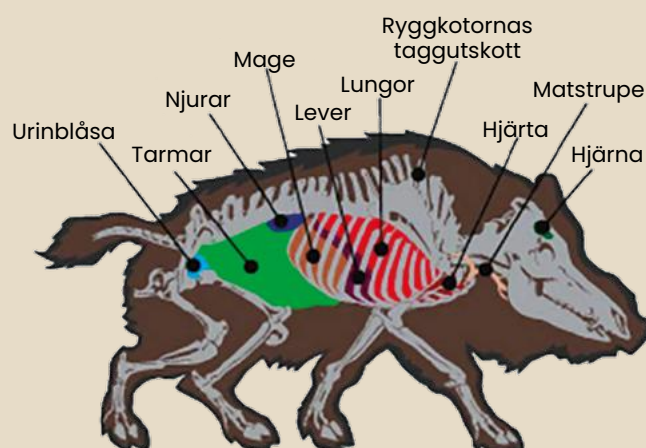
Jaktbåge

- Bågens dragvikt minst 180 newton (det vill säga 18,35 kg eller 40,5 pund)
- Pilen ska vara försedd med ett skärande spetsblad med en diameter på minst 22 mm.

Vid jakt med kulgevär eller båge krävs godkänt skjutprov.

Skottplacering

Vildsvin ska skjutas i **hjärt- och lungområdet**. Huvudskott bör undvikas på grund av risken för skadeskjutning.

Köns- och åldersbestämning är utmanande

Vildsvinets päls är kraftigt och borstigt, särskilt under vintern. Pälsfärgen varierar från mörkt gråbrun till nästan svart. Den vanligaste färgen är mörkbrun. Kultingar yngre än tre månader har vanligtvis ljusbrun päls med ljusa längsgående ränder.

Storleken på vuxna vildsvin kan variera betydligt. En galt kan väga omkring 200 kg och en sugga omkring 150 kg.

Att bestämma ålder och kön hos vildsvin är svårare än hos hjortdjur. Det finns dock vissa kännetecken som kan hjälpa till att skilja mellan galt och sugga.

Vuxen hane (galt)

- Mankhöjd 70–110 cm.
- Hörntänderna (betarna) syns tydligast hos äldre individer.
- Tofsen vid könsöppningen (penseln) syns under buken och pekar snett framåt.
- Kraftig framdel och rygglinje som sluttar bakåt.

Vuxen hona (sugga)

- Mankhöjd 60–90 cm.
- Det tydligaste kännetecknet är den rundade rygglinjen.
- Korta hörntänder som knappt syns.
- Spenarna kan ibland urskiljas under buken.

Årsunge eller äldre ungdjur (hane eller hona)

- Mankhöjd cirka 60 cm.
- Könsbestämning är svår eftersom tydliga kännetecken för galt eller sugga ännu inte har utvecklats.

Kulting (under ett år)

- Mankhöjd under 60 cm.
- Spolformad kropp.
- Får vuxen färgteckning vid 3–4 månaders ålder.

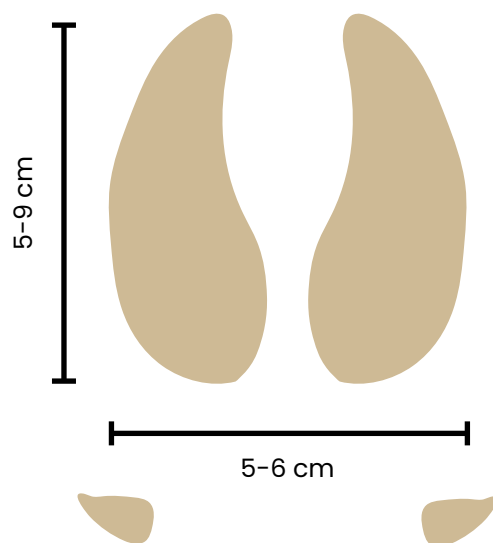
Spår och spillning

Vildsvinets klöfavtryck är ungefär lika stort som vit-svanshjortens. Spåret är lätt att känna igen av spretande lättklövar som sitter brett isär och lämnar tydliga avtryck utanför de främre klövarna. Spåret är nästan lika brett som långt.

Hos unga djur är klövarna spetsiga, men de blir mer avrundade med åldern.

Vildsvin lämnar ofta bökspår när de söker föda under markytan. En flock kan under en enda natt böka upp ett mycket stort område.

Spillningens utseende varierar kraftigt beroende på födan. Vanligtvis består den av mörka, cirka 3–4 cm tjocka klumpar som är uppbyggda av sammanpressade spillningskulor. I spillningen kan man se växtdelar, bär, hår och benfragment.

Vildsvinsspår känns igen på de mycket tydliga och brett placerade avtrycken från lättklövarna.

Jaktmetoder varierar mellan olika områden

Vildsvinet är en utmanande art att jaga. Djuren lär sig snabbt att känna igen tecken på fara och undviker dem.

Vildsvin kan jagas på flera olika sätt. Vilka jaktformer som lämpar sig beror på jaktområdet. Drevjakt är den mest effektiva jaktformen, men passar inte överallt. Till exempel kan hundar inte användas nära gränzonen mot Ryssland eftersom de riskerar att hamna på fel sida om gränsen.

Vak- och smygjakt

- Vildsvin är främst aktiva i skymning och mörker, vilket innebär att jakten huvudsakligen sker då.
- Jakten bedrivs ofta vid utfodringsplatser eller spannmålsfält.
- Vid smygjakt bör man närma sig djuren i motvind.
- Placera vapen och utrustning så att de kan tas fram tyst i mörkret.
- När grisarna kommer fram bör situationen få lugna sig.
- Om ett stort vildsvin kommer ensamt till utfodringen bör man vänta en stund. Det kan vara en sugga vars kulingar följer efter lite senare.
- En flock kan bestå av djur i olika åldrar, till exempel äldre och yngre suggor samt deras kulingar. Om du är osäker på identifieringen bör du välja det minsta djuret.
- Om flocken plötsligt lämnar utfodringsplatsen kan en stor galt vara på väg dit, eller så har vildsvinen upptäckt jägaren.

Drevjakt

- Drevet genomförs vanligtvis med en eller flera hundar. Även drevkedja kan användas om säkerheten beaktas.
- Vildsvin stannar inte alltid för ståndskall, vilket gör att drevet kan röra sig mycket snabbt.
- Om det gäller ett enskilt djur kan hundskallet ge en uppfattning om drevets riktning. En flock kan däremot splittras, vilket gör att djur kan komma mot passet från flera olika håll.
- Om endast ett större djur visar sig är det oftast en galt, men det kan också vara en sugga. Försök identifiera djuret eller avstå från skott.
- Om en flock kommer fram rör sig suggan vanligen först och kulingarna efter.
- Efter skottet ska man vänta tills drevet är avslutat och jaktledaren gett tillstånd att gå fram till det fällda djuret.

Fångst med fälla eller hägn

Levandefångande fällor eller liknande fångstredskap får användas vid jakt på vildsvin. Fällan eller fångstredskapet ska vara så rymligt att djuret kan stå och ligga i naturlig ställning utan att skada sig.

Även levandefångande hägn får användas. Hägnet ska vara tillräckligt stort för att en sugga med kulingar ska få plats. Hägnet ska vara otäckt samt ha rund eller oval form. Längs ena sidan ska det finnas

en fast, stängbar gång som lämpar sig för urskiljning av vildsvin.

Både fällor och hägn ska kontrolleras minst två gånger per dygn för att säkerställa om djur har fångats. För kontrollen kan även användas en tidsstyrd viltkamera som skickar bilder två gånger per dygn.

Jakt kräver samarbete mellan jaktföreningar

Lokalt samarbete mellan jaktföreningar är en förutsättning för framgångsrik vildsvinsjakt. Närliggande föreningar rekommenderas att komma överens om gemensamma mål, spelregler, informationsutbyte och gemensamma jakter. Samarbetet bör omfatta ett tillräckligt stort geografiskt område.

Användning av hund

Jakt på vildsvin med väl fungerande hundar är effektivt. De hundar som används ska kunna arbeta tillsammans, och det ska vara möjligt att vid behov byta hund under jakten.

Vildsvin kan försvara sig aggressivt mot hundar. Därför måste hunden kunna hålla tillräckligt avstånd till vildsvinet och samtidigt ha förmåga att undvika angrepp.

Gemensamt mål: att halvera vildsvinsstammen

Jakten på vildsvin är viktig för att hålla stammen under kontroll. Vildsvin har en hög reproduktionsförmåga, och den lokala stammen kan fördubblas på ett enda år. Erfarenheter från andra europeiska länder visar att det inte längre är möjligt att kontrollera vildsvinsstammen enbart genom jakt när stammen väl har vuxit sig alltför stor.

Jaktorganisationerna i Finland har förbundit sig till ett gemensamt mål att halvera den nuvarande vildsvinsstammen. Utanför koncentrationsområdena i östra Nyland och sydöstra Finland är målet att förhindra att täta koncentrationer eller permanenta stammar etableras.

En växande vildsvinsstam skulle öka mängden skador som vildsvinen orsakar. Särskilt jordbruket drabbas av vildsvinsskador. Detta kan i sin tur leda till fler

De negativa konsekvenserna av en växande vildsvinsstam måste beaktas nu, medan det fortfarande är möjligt att reglera stammen.

konflikter mellan jägare och markägare. Dessutom skulle en större stam öka antalet trafikolyckor och andra incidenter där vildsvin är inblandade.

Spridningen och reproduktionen av vildsvin måste tas på stort allvar, eftersom stammen växer snabbt. De negativa följderna av en växande vildsvinsstam behöver beaktas redan nu, medan det fortfarande är möjligt att reglera stammen.

Utfodring kräver eftertanke

Vildsvin bör endast utfodras i locksyfte för att underlätta jakten. Utfodringen får inte bidra till att öka stammen. Det rekommenderas att placera viltkameror vid utfodringsplatserna för att förbättra bedömningen av stammens storlek och effektivera jakten.

För utfodring av vildsvin lämpar sig spannmål samt olika grönsaker och rotfrukter, såsom äpplen och potatis. Vid utfodringsplatsen är det klokt att sprida spannmålen eller fodret i flera små högar. Det underlättar jakten eftersom flocken då sprider ut sig över ett större område när den äter. Spannmål kan också grävas ned i marken, varvid den jästa spannmålen lockar vildsvinen att boka i jorden.

Utfodring med matavfall eller bioavfall är förbjuden. Inte heller annan animalisk föda, såsom döda mårhundar eller fiskrens, får användas som foder åt vildsvin. Importerat foder bör inte användas eftersom det kan bidra till spridningen av afrikansk svinpest.

Utfodring av hjortar och annat klövvilt bör ordnas så att den inte gynnar vildsvinsstammen. Foderhö kan användas eftersom det inte är attraktivt för vildsvin. I övrigt bör utfodringsanordningarna vara konstruerade så att vildsvinen inte kommer åt fodret.

Utfodringsplatser rekommenderas att placeras minst tre kilometer från områdets svingårdar.

Ett skadat vildsvin är farligt

Säkerheten är särskilt viktig vid jakt på vildsvin, eftersom ett skadat eller trängt djur kan angripa både människor och hundar. Vildsvinets vassa hörntänder sitter på ungefär samma höjd som människans lårbensartärer. Ett anfallande vildsvin kan därför snabbt orsaka mycket allvarliga skador.

Det finns särskilda skärskyddskläder på marknaden för både jägare och hundar. Dessa är utformade för att ge skydd vid eventuella angrepp från vildsvin. Man ska alltid närma sig ett fällt vildsvin med försiktighet. Efter skottet rekommenderas att man väntar en stund innan man går fram till djuret. Även efter en bra träff kan ett vildsvin röra sig flera hundra meter. Om träffen inte varit helt lyckad kan det skadade djuret förbli farligt under lång tid eller förflytta sig långt från skottplatsen.

Man ska aldrig ensam följa efter ett skadat vildsvin. Ett sårat djur kan angripa eftersökarna. Vildsvinet kan också vända tillbaka längs sitt eget spår och ligga i bakhåll, vilket innebär att det överraskande kan angripa människor från sidan.

Ett skadat vildsvin ska alltid anmälas till polisen via nödcentralen.

Trygg jakt är allas ansvar

Vid jakt på vildsvin är det inte obligatoriskt att använda orange säkerhetskläder eller att utse en jaktledare, men det rekommenderas starkt, särskilt vid sällskapsjakt.

När skottplatsen väljs ska normala säkerhetsregler alltid följas. Jägaren måste veta vad som finns bakom målet innan skott avlossas. Man får inte skjuta in i en flock. Jägaren ska vänta tills det finns en fri och säker skottlinje mot det avsedda djuret. Vid avlossande av skott får man inte ta risken att flera vildsvin skadas samtidigt.

Vildsvin kan sprida flera sjukdomar

Vilda vildsvin kan sprida flera olika sjukdomar. Vissa av dessa är farliga för människor eller hundar.

Afrikansk svinpest

Afrikansk svinpest, som är utbredd i stora delar av Europa, är en blödarfeber som drabbar svindjur. Dödligheten är nästan 100 procent. Afrikansk svinpest smittar inte människor eller andra djurarter än svindjur.

Aujeszzkys sjukdom

I Finland har antikroppar mot Aujeszzkys sjukdom påvisats hos vildsvin, även om egentliga sjukdomsfall ännu inte har konstaterats. Sjukdomen kan smitta husdjur och sällskapsdjur och kan vara mycket farlig för dem. Den smittar inte människor.

Hos andra djurarter än svin leder smittan till ett snabbt sjukdomsförlopp. Ett typiskt symptom är kraftig klåda med påföljande död inom 1–2 dygn. Sjukdomen kan spridas via delar av vildsvinskroppen och inre organ. Därför ska inga okökta delar av vildsvin ges till hundar eller katter.

Brucellos

I Finland har infektioner med *Brucella suis* konstaterats hos vildsvin. Smittan kan även överföras till hundar, men den bakterietyp som konstaterats i Finland orsakar sällan sjukdom hos människor.

Hos människor kan bakterien ge upphov till symptom på inflammatorisk sjukdom. Hos hundar orsakar bakterien kroniska inflammationer i könsorganen, vilket kan leda till fosterdöd och kastning. Inflammationen kan också sprida sig till leder, exempelvis i ryggraden, och orsaka rörelsesvärigheter och för-lamningssymtom.

Brucella smittar lätt. Vid hantering av slaktkroppen ska man därför iaktta god hygien och undvika att kroppsvätskor kommer i kontakt med mun, luft-

vägar, ögon eller sår i huden. Användning av engångshandskar och noggrann handhygien minskar risken för smitta. Råa köttedelar och organ rekommenderas inte som hundfoder.

Trikinos

I Finland förekommer trikinosmitta hos vildsvin. Trikiner är farliga för människor och kan också smitta hundar och andra däggdjur. Därför rekommenderas att vildsvinskött undersöks för trikiner innan det används som livsmedel.

Smittan överförs genom att man äter rått eller otillräckligt tillagat kött. Köttet bör upphettas till minst 70 °C. Frysning dödar inte alla trikinarter.

Vildsvin kan därtill även sprida andra sjukdomar som kan smitta människor som, salmonella- och Yersinia-bakterier, hepatit E-virus och toxoplasmaparasiter.

God hygien är viktig vid hantering av fällt vilt

Vid hantering av vildsvins kroppar ska god praxis följas för att säkerställa livsmedelssäkerheten och förhindra att eventuella sjukdomar hos det fällda djuret sprids till människor eller andra djur. Även slaktavfall kan sprida sjukdomar och måste hanteras omsorgsfullt.

Vilt som verkar sjukt får inte användas som livsmedel och får inte heller ges som foder till andra djur. Om ett sjukt vildsvin påträffas ska den kommunala veterinären i området omedelbart kontaktas och det fällda djuret får inte hanteras innan instruktioner har erhållits från tjänstgörande veterinär.

Hantering i terrängen

Det rekommenderas att vildsvinet tas ur först i slaktskjulet. Detta hjälper till att hålla slaktkroppens insida renare och minskar mängden kroppsvätskor som rinner ut i terrängen.

God hygien förbättrar köttets hållbarhet och kvalitet samt skyddar mot eventuella sjukdomar som kan förekomma hos vildsvin.

Om djuret tas ur i terrängen bör tarmar och inre organ, om möjligt, tas med för korrekt destruktion. Ett alternativ är att gräva ned slaktavfallet så att asäta-re och andra vildsvin inte kommer åt det. Lagstiftningen tillåter att tarmar och slaktavfall från friska vilt djur lämnas kvar i terrängen, men detta rekommenderas inte på grund av smittorisken.

Hantering i slaktskjulet

Kraven på hanteringen beror på om köttet är avsett för eget bruk eller för försäljning. Om köttet ska säljas eller överlåtas måste det hanteras i en registrerad livsmedelslokal eller skickas till slakt till en godkänd vilthanteringsanläggning. Dessa krav gäller inte kött som används av jägaren själv.

Flåning och urtagning av vildsvinet bör ske så fort som möjligt efter fällningen eftersom det påskyndar nedkylningen av slaktkroppen. Vid all hantering av slaktkropp och kött ska god hygien iakttas och skyddshandskar användas.

Vildsvin kan hanteras i samma lokaler som annat vilt om man lokalt inte bestämt något annat. Det rekommenderas ändå att vildsvin hanteras vid en annan tidpunkt än övrigt vilt. Vildsvinsroppar kan förvaras i samma kylutrymmen som andra viltroppar.

Hantering av slaktavfall

Slaktavfall från vildsvin bör omhändertas så att vildsvin eller andra djur inte kan komma åt det eller sprida det vidare. Slaktavfallet kan grävas ned i marken.

I anslutning till slaktskjulet rekommenderas att en djup, inhägnad grop för slaktavfall anläggs. Gropen täcks tillfälligt med lock tills den slutligen fylls igen

med jord. Gropen ska vara så djup att minst en meter tjockt jordlager täcker slaktavfallet. Gropen får inte grävas inom ett grundvattenområde.

Slaktavfallet kan också lämnas till en anläggning för behandling av animaliska biprodukter Honkajoki Oy eller förbrännas som blandavfall i en avfallsförbränningsanläggning.

Övrigt avfall från hanteringen av vildsvin, såsom skyddsplast och skyddshandskar, ska kastas i blandavfall.

Mer information

Mer information om hygieniska arbetsmetoder samt rengöring och desinfektion av vilthanteringslokaler finns på Livsmedelsverkets webbplats

Skicka ASF-prover från fällda vildsvin

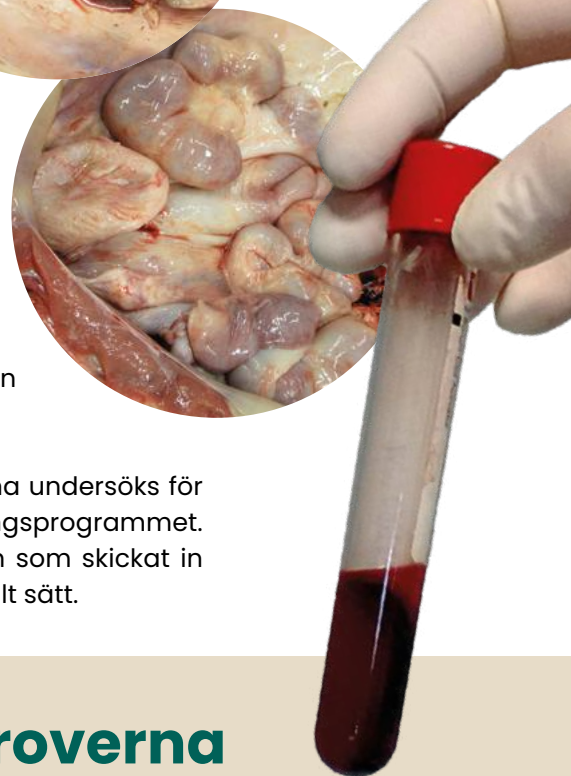
Följande prover ska skickas från det fällda vildsvinet:

- **NJURE** Njurarna finns i den mellersta delen av kroppen, på ryggsidan av bukhålan, på var sin sida om ryggraden. En njure eller en del av en njure (från ett stort vildsvin) räcker som prov.
- **MJÄLTE** Mjälten är ett avlångt, relativt platt och mörkrött organ som sitter fäst vid magsäcken på slaktkroppens vänstra sida. Även en bit av mjälten (från ett stort vildsvin) räcker som prov.
- **BLODPROV I BLODPROVSRÖR** Om blodprovsrör inte finns tillgängliga tas endast organprover. Blodprovet får inte innehålla koagel, vävnadsbitar eller annat skräp.
- **EN BIT AV LIVMODERHORNEN** (5–10 cm, endast från hondjur). Livmodern är ett Y-format organ vars storlek varierar. Livmoderkroppen ligger mellan ändtarmen och urinblåsan. Från denna utgår ett höger och ett vänster livmoderhorn. Hondjurets storlek, ålder och eventuella dräktigheter påverkar livmoderns storlek. Hos unga suggor kan livmodern vara mycket liten.

Proverna bör tas så snart som möjligt efter att djuret har dött. Proverna undersöks för afrikansk svinpest (ASF) och andra sjukdomar som ingår i övervakningsprogrammet. Om resultaten är negativa skickas inget separat meddelande till den som skickat in proverna. Köttet från vildsvinet kan användas som livsmedel på normalt sätt.

Bilder:
Livsmedelsverket

Provtagningsutrustning

Organ- och muskelprover packas i plastpåsar, medan blodprover måste tas i särskilda blodprovsrör. Om blodprovsrör inte finns tillgängliga skickas endast organprover i plastpåsar. I brådskande fall kan man också be den lokala kommunala veterinären om blodprovsrör.

Beställning av provtagnings- och försändelsematerial

Livsmedelsverket sänder på begäran provtagningsutrustning och förpackningstillbehör till jaktsällskapen, jägare, de regionala viltcentralerna och jaktvårdsföreningarna.

Materialet kan beställas kostnadsfritt från Livsmedelsverket via e-post:
tilaukset@ruokavirasto.fi.

Skicka proverna

Skicka proverna till Livsmedelsverket i Helsingfors per post första vardagen efter fällningen. Under veckan är torsdag den sista dagen då prover bör skickas. Prover som tas på fredag ska förvaras kallt över veckoslutet och skickas på måndagen. Livsmedelsverket står för kostnaderna för provförsändelsen.

Ytterligare anvisningar om försändelsen finns på Livsmedelsverkets webbplats.

Kom ihåg att bifoga remissen med proverna.

Observera Sedan den 31 augusti 2023 har det inte längre varit möjligt att skicka prover till Livsmedelsverket via Matkahuolto.

Trikinundersökning

När kött från vildsvin säljs eller överläts ska alltid ett trikin-test göras. Även vildsvinskött som används i det egna hushållet rekommenderas att undersökas för trikiner. Resultatet från trikin-testet ska inväntas innan köttet används som livsmedel.

Trikinprover analyseras av flera regionala laboratorier. Som prov tas ett muskelprov från frambensmuskulaturen, tungan och/eller diafragman. Muskelprovet ska tas så att det inte innehåller fett, senor eller tungans ytskikt. Från diafragman tas provet från den muskulösa delen.

Ersättning för anmälan av döda och sjuka vildsvin

Det viktigaste sättet att upptäcka afrikansk svinpest i ett tidigt skede är att få information om döda vildsvin som påträffas i naturen. Om du hittar ett dött eller sjukt vildsvin, eller ett vildsvin som dött i en trafikolycka, ska du utan dröjsmål anmäla detta till den lokala kommunalveterinären eller länsveterinären. Kommunalveterinären ansvarar för provtagningen. För anmälan betalas en ersättning på **150 euro**, som ska sökas från Livsmedelsverket.

Livsmedelsverkets provtagnings-ersättningar

För prover från fällda vilda vildsvin som skickas till Livsmedelsverket betalas en provtagningsersättning på **50 euro per vildsvin**.

För fällda hondjur betalas dessutom en tilläggser-sättning på **100 euro per vildsvin**, om ett livmoder-prov ingår i provförsändelsen.

Ersättningarna är skattepliktig inkomst. Om den sökande inte bifogar skattekort för arbetsersättning i samband med ansökan dras 60 procent skatt från arvudet.

Ersättningen kan också betalas direkt till en förening med FO-nummer.

Ersättningar till privatpersoner söks via eArvode-systemet.

Ersättningar till jaktföreningar söks med en särskild ersättningsblankett som skickas till Livsmedelsverket.

Verksamhetsbidrag från Suomen Sikayrittäjät rf

Suomen Sikayrittäjät rf betalar verksamhetsbidrag till jaktföreningar för vildsvin som fällts i Finland. Från och med den 1 november 2023 uppgår bidraget till **185 euro per vildsvin**. Bidraget betalas utifrån ASF-prover som skickats till Livsmedelsverket och utbetalas utöver Livsmedelsverkets provtagningsersättning.

För att få verksamhetsbidraget måste man på remissen som följer med ASF-provet ge samtycke till att undersökningsuppgifterna får vidarebefordras till Suomen Sikayrittäjät rf. Jaktföreningens namn ska fyllas i noggrant på remissen. Jaktföreningen ska dessutom skicka föreningens namn, kontaktuppgifter och kontonummer direkt till Suomen Sikayrittäjät rf.

Uppgifterna skickas till: ari.berg@sikayrittajat.fi. Kom ihåg att även meddela eventuella ändringar av kontakt- eller kontouppgifter.

Afrikanisk svinpest (ASF)

- En blödarfeber som drabbar tamgrisar och vildsvin.
- Smittar inte människor.
- Typiska symtom är hög feber och blodsutgjutelser i huden.
- Plötsliga dödsfall utan föregående symtom är vanliga.
- Dödligheten kan vara upp till 100 procent.
- Det finns varken behandling eller vaccin.
- Sjukdomen är en lagstadgat bekämpningspliktig djursjukdom (klass A).
- Afrikanisk svinpest konstaterade första gången i Finland i juli 2026.

När finns det anledning att misstänka ASF?

- Sjukdomen upptäcks ofta genom att döda vildsvin hittas i terrängen.
- Ett vildsvin kan uppvisa sjukdomssymtom före fällning.
- Vid urtagning kan djuret vara ovanligt blodrikt.
- Mjälten och lymfkörtlarna kan vara mörka, förstörade och sköra.

För att ASF ska kunna upptäckas är det viktigt att prover tas från alla vildsvin som hittas döda i naturen samt från vildsvin som uppträder onormalt, inklusive trafikdödade djur.

Vid misstanke om ASF ska man omedelbart kontakta en tjänstgörande veterinär.

Spridning av sjukdomen

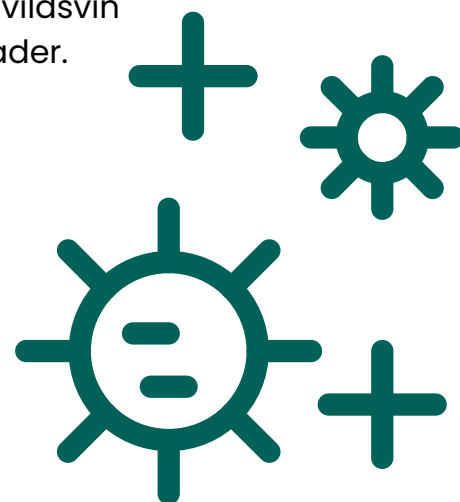
Viruset utsöndras i alla kroppsvätskor från sjuka grisar och vildsvin och kan överleva i blod och i döda djurkroppar i flera månader.

ASF kan spridas direkt

- Från smittade eller döda grisar och vildsvin till friska grisar och vildsvin.

ASF kan spridas indirekt

- Via kött, köttprodukter, animaliska biprodukter och obehandlade jakttroféer från smittade djur.
- Via foder eller matavfall som innehåller kött från smittade grisar eller vildsvin.
- Via redskap, kläder, foder, strömmaterial, transportfordon och livsmedel som förorenats av blod eller andra sekret från smittade djur.

En tät vildsvinsstam skulle sprida sjukdomen effektivt

Hanteringen av vildsvinsstammen är en mycket viktig del av bekämpningen av afrikansk svinpest. Ju tätare vildsvinsstammen är, desto större är sannolikheten för att en eventuell smitta etablerar sig och sprids bland de vilda vildsvinen. I en tät stam är sjukdomen mycket svår att utrota. Eftersom det inte finns något vaccin mot ASF saknas ett viktigt verktyg för bekämpningen.

För att förhindra att stammen växer bör vildsvin inte utfodras annat än i locksyfte vid jakt. Andra viltarter, såsom vitsvanshjort, bör utfodras med foder som inte lockar vildsvin, exempelvis hö. Fodret bör erbjudas i automater eller under skydd där vildsvinen inte kommer åt det.

Allvarliga konsekvenser vid sjukdomsutbrott

Jakten begränsas inom smittområdet

Om afrikansk svinpest konstateras hos vilda vildsvin i Finland kommer jakten på vildsvin att begränsas. Även jakt på andra arter kan begränsas inom området. Dessutom kan all annan vistelse i terrängen begränsas.

Att utrota sjukdomen bland vilda vildsvin är mycket svårt och kan ta många år eller till och med årtionden.

Svinproduktionens verksamhet försvåras

Om sjukdomen sprids till Finland skulle det orsaka mycket stora ekonomiska förluster för hela livsmedelssektorn, bland annat genom att den internationella handeln påverkas eller avstannar. Detta skulle också leda till betydligt lägre producentpriser på griskött.

Svingårdar inom smittområdet skulle få sin verksamhet kraftigt begränsad eftersom transport av grisar skulle omfattas av restriktioner.

Ta inte med dig en förödande smitta hem

Afrikansk svinpest har spridit sig brett inom Europa. Människan sprider fortfarande lätt sjukdomen till nya områden. Den kan spridas genom jaktturism, köttprodukter och foder.

Utöver Finland förekommer ASF i bland annat: Estland, Lettland, Litauen, Polen, Ungern, Rumänien, Bulgarien, Slovakien, Italien, Tyskland, Spanien, Tjeckien, Grekland, Kroatien, Ryssland, Belarus, Moldavien, Ukraina, Serbien, Nordmakedonien, Bosnien och Hercegovina, Kosovo, Montenegro och Albanien.

Jaktturism till smittområden

Jaktresor bör inte göras till områden utanför Finland där afrikansk svinpest förekommer.

Om du ändå har jagat i ett sådant område ska följande anvisningar följas när du återvänder till Finland, oberoende av om du jagat vildsvin eller annat vilt:

- Tvätta och rengör all utrustning samt fordon redan innan du återvänder till Finland. Kom ihåg att tvätta bilens underrede och rengöra kupén.
- Tvätta kläderna enligt högsta temperatur som tvättanvisningen tillåter. Rengör stövlar, skor, jaktturstustning och hundutrustning noggrant.
- Håll rena och torra kläder, stövlar och utrustning
 - i torkskåp eller i bastu vid minst +60 °C under minst 60 minuter (beakta brandsäkerheten).
 - Alternativt kan utrustningen desinficeras med ett virusdödande desinfektionsmedel, till exempel Virkon S 1 % eller hypokloritlösning 0,5 %, under minst 30 minuter enligt tillverkarens anvisningar. Desinfektionsmedel kan köpas vid apotek eller lantbrukshandel.
- Vänta minst 48 timmar efter återkomsten innan du besöker svingårdar eller deltar i vildsvinsjakt i Finland. Under denna tid bör du även undvika att hantera eller fylla på viltfoder samt besöka utfodringsplatser eller rovdjursåtelplatser.
- Tvätta jakthundarna omsorgsfullt med hundsampo.
- Bada bastu efter hemkomsten.

Införsel av livsmedel är en betydande smittrisk

ASF-viruset förstörs inte vid låga temperaturer och kan därför spridas via exempelvis rökt eller lufttorkat kött.

Viruset kan överleva:

- i blod och organ vid +4 °C i upp till 18 månader
- i döda vildsvins kroppar och biprodukter i flera månader
- i obehandlade grisköttsprodukter i flera månader, ibland upp till ett år
- i fryst kött i flera år

Inom EU från smittområden

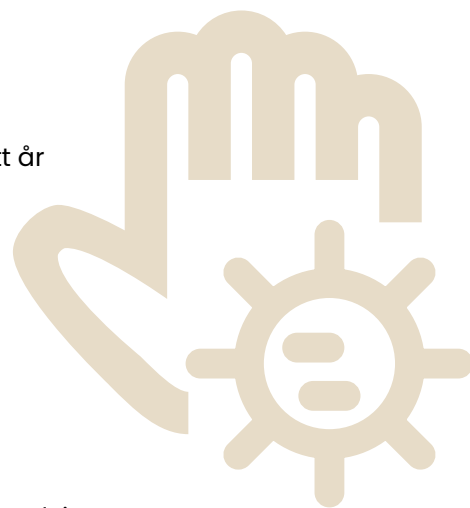
TILL FINLAND FÅR MAN INTE FÖRA IN:

- slaktkroppar eller kött från jagade vildsvin
- obehandlade hudar
- obehandlade jakttroféer

Troféer ska behandlas så att de kan förvaras i rumstemperatur, exempelvis genom kokning. Import av griskött och grisköttsprodukter bör undvikas.

Från länder utanför EU

Det är förbjudet att föra in kött- och mjölkprodukter till Finland från länder utanför EU.

Importerat foder kan sprida sjukdomen

För att förebygga smittspridning bör man inte föra in oupphettat foder från smittområden till Finland, såsom ensilage, hö eller färskkonserverade och obehandlade grödor avsedda för utfodring av vilt.

Torkning av spannmål, inklusive majs, förstör inte nödvändigtvis viruset.

Ursprungslandet för foder som används till viltutfodring bör alltid kontrolleras. Foder från smittdrabbade länder ska inte användas för utfodring av någon viltart.

Foder från smitto-områden i Finland, som hö och spannmål, bör inte användas vid utfodring av vilt.

Kom ihåg att vildsvin även kan besöka utfodringsplatser som är avsedda för andra viltarter.

Ytterligare information

Vildsvinsjakt: www.riista.fi/sv/viltarter/vildsvin

Afrikansk svinpest, sjukdomsläge och provtagning:
www.ruokavirasto.fi/sv/teman/afrikansk-svinpest-asf

Verksamhetsbidrag från Suomen Sikayrittäjät rf:
www.sikayrittajat.fi/hankkeet/villisianmetsastyksen-aktivointihanke

Kontaktuppgifter

Beställning av provtagnings- och försändelsematerial:
tilaukset@ruokavirasto.fi

Suomen Sikayrittäjät rf

verksamhetsledare Ari Berg
ari.berg@sikayrittajat.fi, puh. 040 566 7328

specialistveterinär Kati Näsärö
kati.nasaro@sikayrittajat.fi, puh. 050 347 2852

Broschyren har publicerats i juli 2026 och uppdaterats i augusti 2026. Den har tagits fram inom projektet Minskning sv risken för afrikansk svinpest som sprids via vildsvin 2, finansierat av jord- och skogsbruksministeriet. Uppgifterna bygger på material från Finlands viltcentral, Jägarförbundet och Livsmedelsverket.

Jord- och skogsbruks-
ministeriet

**FINLANDS
JÄGARFÖRBUND**

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

SML Kymin piiri ry.